

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 4-5.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 100.000.—; pentru particulari Lei 80.000.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 15.000.—; Abonament de sprijin Lei 200.000.—. În străinătate Lei 50.000.—. Taxa pentru inserțiunile: de fiecare cm. Lei 1000.—

Exemplarul 4000.— Lei

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

SUMARUL: „Revista Economică”: Banca „Albina” din Sibiu. — Prof. I. Lupuş: Importanța istorică a zilei de 14 Martie 1872. — I. N. Bratu: Scurtă privire retrospectivă. — I. U. Soricu: „Albina” - 1947.

Banca „Albina” din Sibiu a împlinit 75 ani de existență

Acum trei sferturi de veac — la 14 Martie 1872 — a luat ființă cea dintâi bancă românească din întreaga țară.

Inițiativa înțeleaptă și plină de prevederi practice a neobositului învățător Visarion Roman, a găsit răsunet și sprijin călduros în toate straturile sociale românești transilvane și bănățene, începând cu familia marelui proprietar Mocioni și terminând cu modeștii învățători, preoți, meseriași și agricultori-țărani din satele cele mai îndepărtate dintre Carpați și Tisa.

Alături de biserică, școală și Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, Banca „Albina” a fost stâlpul economic puternic, pe care s'a răzimat toată nădejdea poporului românesc din ținuturile de dincoace de Carpați, în vremurile trecute.

Aproape întreaga dezvoltare economică a poporului român de aici, se împletește, armonice și binefăcătoare, cu evoluția acestui institut de credit și de economii.

În deosebi activitatea economică și financiară românească, precum și evoluția tuturor celorlalte bănci românești transilvane și bănățene, ia naștere și se orientează după exemplul bun și înțelept dat de Banca „Albina”.

Chiar și începuturile modeste ale literaturii economice românești din aceste regiuni se înfiripează în jurul acestui institut, prin colaborarea multora din persoanele strâns legate de viața acestei bănci.

Revista noastră de asemenea își datorește începutul și întreaga existență inițiativei și sprijinului dat de conducătorii și funcționarii „Albinei”.

La împlinirea celor trei sferturi de veac din viața plină de roade bogate și folositoare a primului institut românesc de credit și de economii, folosim prilejul pentru a ne exprima toată gratitudinea, făcându-i cele mai bune urări pentru continuarea activității sale, pe același drum plin de fapte și de realizări folositoare vieții economice românești de pretutindeni.

Revista Economică.

Importanța istorică a zilei de 14 MARTIE 1872

S'au împlinit la 14 Martie trei sferturi de veac, de când s'a ținut la Sibiu sub preșidenția lui *Alexandru Mocioni* din Banat adunarea de constituire a celei dintâi Bănci Românești, înființată prin neobosita stăruință și putere de inițiativă victorioasă a fostului dascăl din Rășinari, *Visarion Roman*, fiul învățătorului-cantor *Andrei Roman* din Dârlos (jud. Târnava-Mare). Invitat prin adresa din 21 Februarie a „Comitetului de întreprindere” al funcționarilor dela Centrala Băncii Albina, să rostească la ocazia acestei comemorări un cuvânt introductiv despre *importanța zilei de 14 Martie 1872 în istoria economică-financiară a României*, nu era decât prea firească datorita mea de a le împlini o dorință sinceră ca aceasta, izvorită dintr'o vădită exigență de ordin cultural.

Ziua de 14 Martie are în istoria economică-financiară a Românilor din cele trei țări carpatice o importanță deosebită, semnificând ea cel dintâi *triumf durabil* al unei serii întregi de laborioase încercări de *organizare a creditului bancar românesc*. Seria acestor tentative începuse la 1832, fără să fi putut da în Sudul sau în Răsăritul Carpaților vreun rezultat egalabil cu cel dela Sibiu. În Muntenia d. e. o încercare făcută la 1845 de către Constantin, fratele istoricului Nicolae Bălcescu, — deși se prezenta cu un proiect de statute, tipărit într'o broșură menită să aibă răspândire largă în Țară, — a rămas fără orice răsunet în opinia publică indiferentă, care a lăsat să moară în scutece această inițiativă de incontestabilă utilitate și de mare necesitate, chiar în împrejurările de atunci ale Statului muntean. Iar în Moldova un apel adresat „pământenilor”, care ar fi fost în stare să sprijinească o întreprindere bancară, inițiată la stăruința Domnitorului chiar de către guvernul Țării, nu a putut înregistra absolut nici un rezultat. De aceea s'a văzut domnitorul Ghica nevoit să ceară sprijinul unor bancheri străini, ca *Nulandt* și *Oelschläger* din *Dessau*, cari sosiți în Țară au între-

meiat la 1857 *Banca Națională a Moldovei* cu centrala în Iași, iar cu filiala în Galați.

Banca aceasta, fiind încredințată unor elemente puțin destoinice, nu a putut dăinui decât *timp de un an, prăbușindu-se în chip lamentabil, prin incapacitatea și lipsa de bună credință a conducătorilor ei*.

Este deci cu atât mai apreciabil meritul lui Visarion Roman, al acestui personificator al unui avânt progresist, de care mai ales în veacul al XIX-lea începuseră a da numeroase dovezi elementele răsărite din sânul țărănimii transilvane, cu cât el a reușit să facă dovada lămurită că *satul românesc din Transilvania* era în stare să dea și pentru progresul vieții economice-financiare, oameni cu spirit întreprinzător, cu putere de creațiune și organizațiune în aceeași măsură, în care izbutise a-i oferi cu atâta generositate și pentru propășirea celorlalte domenii de viață obștească a poporului autohton. Astfel, ceea ce nu a izbutit să realizeze *Statul* din Sudul și din Răsăritul Carpaților decât la 1880 înființând, cu regretabilă întârziere, *Banca Națională a României*, a fost în stare să înfăptuiască *Satul din Transilvania* constituind și organizând la Sibiu, prin elemente autohtone-românești, *Banca Albina*, în primăvara anului 1872, pe temelii atât de solide, încât nici criza financiară din 1873, nici gravele ei consecințe, dureros resimțite în cuprinsul Monarhiei Habsburgice, nu au mai putut sdruncina încrederea publicului în capacitatea de conducere și în onestitatea proverbială a întemeietorului *Visarion Roman* (1872—1885), a consolidatorului *Partenie Cosma* (1886—1915) și a urmașilor lor până în timpul de față. În deosebi cei pomeniți aci nominal, ca niște distinși reprezentanți ai românismului din veacul al XIX-lea, fiind mai mult *oameni ai faptelor decât ai vorbelor*, au lăsat adânci urme ale activității lor laborioase în toate domeniile vieții publice transilvane. Meritul neperitor al celui dintâi este faptul de a fi reușit în curs de 2—3 ani (1869—1872) să întrunească *toate energiile transilvane și bă-*

năfene dela marele proprietar Alexandru Mocioni până la doritorii de progres țărani oieri Stan Banciu, Stan Vuleu și Stan Herția din Săliște, să colaboreze la înființarea celui dintâi așezământ financiar românesc. Iar al doilea merit al lui — tot atât de însemnat, — este că după ce a izbutit a-și salva creațiunea bancară din gravele crize financiare ale anilor, în cari își inaugurase activitatea, a fost destul de prevăzător în alegerea colaboratorului principal și a urmașului său în persoana lui Partenie Cosma, pe atunci deputat al Beiușului în parlamentul budapestan, unde rostise în Noembrie 1878 prorocia, merită a deveni mai târziu fapt istoric, anume că prin *anexarea Bosniei și a Herțegovinei la Monarhia austro-ungară* s'a introdus în organismul ei învechit și debilitat *dinamita*, a cărei explozie nu va întârzia s'o pulverizeze, cum s'a și întâmplat în foamna anului 1918. Meritul, excepționalul merit al lui Partenie Cosma

Visarion Roman

il ilustrează faptul că a fost în stare să sacrifice *două cariere* promițătoare (pe aceea de apreciat reprezentant al Românilor din Crișana în parlamentul budapestan, precum și pe aceea de jurist tot atât de apreciat), închinându-și toate puterile de muncă în opera de consolidare a Băncii Albina și de înălțare a prestigiului ei deasupra tuturor băncilor, de aceeași vechime și de aceeași proporții cu ea, din tot cuprinsul Monarhiei habsburgice.

1098 (unamienouăzecișiopt) acționari, recrutați dintre țărani, meseriași, comercianții și intelectualii români ai Transilvaniei și ai Banatului, punând umăr la umăr, au putut crea un *capital social* de 300.000 florini valută austriacă (600.000 Lei) capital sporit până în timpul de față la un miliard Lei cu un număr de 2685 ac-

Dr. Alexandru Mocioni

ționari, dintre cari nu lipsește aproape nici unul din numeroșii funcționari ai Albinei, deținând ei toți laolaltă un număr de 58.954 acțiuni.

Astfel și-a putut însuși Banca Albina din Sibiu o notă distinctivă între celelalte bănci, nefiind funcționarii ei numai simpli „angajați” — în sensul obișnuit și oarecum vulgar al acestui cuvânt — ci figurând, în calitate de *acționari*, chiar printre *stăpânii și diriguitorii* instituției, în serviciul căreia activează. Ca dovadă convingătoare că în trecutul Băncii Albina a funcționat destul de bine cunoscuta scară biblică, ai cărei fusci invită la meritată ascensiune pe toți cei vrednici și capabili să-i urce până în vârf, poate fi invocat cazul distinșilor ei funcționari Constantin Popp și Ioan Văfășianu, promovați amândoi în anii de pensionari — apreciați deopotrivă pentru necontestatele lor prestațiuni în serviciul instituției, — printre cei mai de seamă diriguitori ai destinilor ei. Cazul acesta nu va rămâne izolat la trecut și la prezent, ci pare merit să servească și în viitor ca un valoros precedent generator de consecințe similare.

E justă constatarea că în organismul Albinei, cu numeroasele ei filiale (Arad, Brașov, București, Cluj, Lugoj, Mediaș, Târnăveni, Timișoara, Tg. Mureș) s'a afirmat totdeauna în cursul celor 75 de ani de activitate, cum ar fi de dorit să se

afirme și în viitor, o *exemplară solidaritate* a elementelor componente: acționari, administratori, censori și funcționari, deopotrivă înțelegători și pătrunși de gravitatea misiunii lor de a nu subordona interesele permanente ale instituției însași unor interese de ordin secundar și efemer.

Adevărat că, în cele mai numeroase cazuri, acționarii întruniți în adunările generale obișnuite, au avut curajul să-și rostească franc opinia (împotrivindu-se a onora cu votul și cu încrederea lor pe oricine ar fi dorit să figureze printre administratorii sau censorii instituției). Un sever și scrupulos criteriu de selecționare a fost și sperăm că va fi respectat totdeauna, de câteori s'ar întâmpla să fie pusă mulțimea acționarilor în situația de a se rosti, prin vot liber și neinfluențat de niciun scop lăaturalnic, asupra *valorii intelectuale și morale* a candidaților recomandați spre împlinirea vreunui loc vacant în consiliul de administrație sau în comitetul censorilor.

Acest criteriu *postulează* cercetarea foarte amănunțită a *însușirilor și prestațiilor personale*, ce vor fi fost în stare să înregistreze la activul lor candidații, recrutați de obicei *din seria celor mai distinse, mai apreciate și mai reprezentative personalități ale vieții publice românești din cuprinsul Transilvaniei și al Banatului*.

În granițele României de astăzi, vor fi puține bănci în stare să descopere în analele lor din trecut un număr așa de respectabil de valori culturale, cum le poate descoperi și înfățișa *Banca Albina din Sibiu*. Începând cu înalte fețe bisericesti ca mitropolitul Ioan Vancea, episcopii Ioan Meșianu, Ioan Stroia ș. a., continuând cu Academicienii, literați și savanți de valoarea lui Gheorghe Barișiu, Vichentie Babeș, Andrei Bârseanu, Valeriu Branisee, Octavian Goga, Vasile Goldiș, Aurel Maniu ș. a., — pentru a pomeni numai pe cei trecuți în domeniul istoric, — cu advocați de valoarea lui Ioan și Lucian Boreia, Ștefan Păcurariu, Liviu Lemeni și Octavian Rusu din Sibiu, Simion Damian și Iosif Pușcariu din Brașov, Gheorghe Pop din Băsești ș. a., — cu profesori de valoarea lui Ioan Popescu, Vasile Bologa, Ioan Bunea, Gheorghe Dima, Gavriil Precup ș. a., — de financiari ca Valer Bologa, Cornel Diaconovici, Ioan Mișu din Orăștie, Constantin Popp din Sibiu și mulți alții — toți socoteau ca o

cinste deosebită să poată munci alături de Disarion Roman, de Partenie Cosma, de Iosif Lissai și de urmașii lor, sprijinind din răspuțeri *toate inițiativele generoase ale Băncii Albina*, care s'a putut ridica în scurtă vreme la *rangul celei mai binefăcătoare instituțiuni a Românilor din Austria*, cum avea bucuria să constate însuși întemeietorul ei. Și avea dreptate.

Albina nu s'a mulțumit niciodată numai cu împlinirea rosturilor ei de ordin financiar, ci a stărui să facă mai mult decât atât. La scurtă vreme, după inaugurarea activității sale, binefacerile ei porniseră a se revărsa, din an în an, în măsură tot mai îmbelșugată asupra tuturor așezămintelor religioase, școlare, culturale, filantropice, sociale și economice ale Românilor dintre Carpați și Tisa. Fie că era vorba de construcțiuni bisericesti sau școlare, de reuniuni de femei, de meseriași sau de economi, de spitale sau muzee ca al „Asociațiunii“, de școli civile, de menaj sau de industrie casnică pentru fiicele țăranilor și intelectualilor dela sate, de coruri bisericesti și de fanfare țăărănești ca cele din Banat, — darul izvorit din munificența Băncii Albina se revărsa neîntârziat pretutindeni, fecundând ogorul și stimulând sufletul românesc spre un *ritm accelerat* în căile progresului material-economic sau sanitar, social și moral-cultural.

O mențiune specială se cuvine instituțiunii create și finanțate de Banca Albina cu numirea „*Masa studenților*“, căreia i s'a zis, cu drept cuvânt, chiar în ziua inaugurării din toamna anului 1895 „*Masa speranțelor românești*“. Menirea ei era să dea fiilor distinși ai satelor transilvane și bănățene, cari își continuau studiile la vremea din numeroasele școli secundare ale Sibiului, nu numai *prânzul gratuit*, dar și o *foarte îngrijită educație sufletească în sens național, religios, social și cultural* .. Zeci de serii de elevi, de cea mai lăudabilă sârguință și râvnă la învățături mai înalte, s'au perândat, în cursul deceniilor următoare, pe la mesele curate și împodobite cu toate bunătățile acestei instituții unice în felul ei. Vor fi puține sate și orașe între Carpați și Tisa, la cârma cărora să nu fi încăput ori să nu se afle, chiar și în timpul de față, câte un învățător, preot, protopop, notar, medic, primpretor, ceferist, funcționar de bancă sau judecător răsărit din

numărul sutelor și, poate, miilor de inși, *hrăniți trupește și îndrumați sufletește*, în cursul studiilor lor sibiene, prin neadormita grijă maternă a decedatelor *Maria P. Cosma, Veturia I. Lapedatu* și a distinselor lor colaboratoare, neobosite în pasiunea de a da mână de ajutor, *în chip cu totul altruist*, la această operă de covârși-

Partenie Cosma

toare importanță educativă, încununată cu cele mai satisfăcătoare rezultate. Ei toți își vor aduce aminte cu recunoștință perpetuă de aceste nobile ființe, cari au străjuit cu pilduitor devotament, ce nu va putea fi răsplătit niciodată în deplină măsură celor ce au sacrificat cu însufletețire timp, odihnă și considerabile sume din beneficiile realizate anual de Banca Albina și închinată, cu neîmpuținată jertfelnicie creștinească, pe altarul educației optime a fineretului de mari și îndreptățite speranțe.

Iată, în scurte cuvinte, câteva din *isprăvile Băncii Albina din Sibiu*, săvârșite în cursul celor trei sferturi de veac de rodnică și binecuvântată activitate de ordin financiar, cultural, filantropic și educativ. În afară de cele indicate aci, nu au lipsit din trecutul ei nici facerile de bine, revărsate asupra obștei românești în mod cu *totul discret, conform postulatului biblic: să nu știe stânga ce face dreapta!*

Țărănimea transilvană își afirmase adeviziunea sufletească *pentru Albina din Sibiu*, numind-o în graiul ei simplu și fermecător: *Banca Noastră!*...

O comemorare, fie oricât de spontană, nu e un simplu prilej de retrospectivă resumativă asupra isprăvilor din trecut. Ea devine simultan și un puternic stimulent pentru îndrumarea activității prezente și viitoare.

Incheiu acest cuvânt introductiv, făcând Albinei urarea de a se învrednici să aibă *totdeauna* în serviciul și la cârma sa elemente de necontestată valoare și autoritate, adânc pătrunse de conștiința misiunii, care nu e numai de ordin contabilicesc, ci adeseori și de un imponderabil caracter sufletec, — fiind gata, în orice împrejurări, să-și facă deplin datoria cu aceeași pricepere, cu același altruism și cu aceeași putere de inițiativă, de care au dat — în cursul celor trei sferturi de veac — numeroase dovezi personalitățile distinse în strădania de a contribui, cu tot ce aveau mai bun în ființa lor, la înălțarea și răspândirea prestigiului ei până la limitele extreme ale pământului românesc și, nu odată, chiar dincolo de ele.

Din cele arătate aci, în chip sumar, este evidentă *importanța istorică a zilei de 14 Martie 1872* în dezvoltarea financiară a românismului, importanță care a

Dr. Ilie Beu

fost subliniată în parte și la 27 Martie 1897 prin cuvântul directorului executiv Partenie Cosma, ea și la 14 Martie 1922, prin acela rostit de președintele Dr. Ilie Beu. Se cuvenia deci să fie scoasă la iveală și pentru ziua de 14 Martie 1947, ceea ce s'a și făcut prin ordinul circular al directorului general Dr. Mihai Veliciu, cu Nr. 5482 din 6 Martie 1947.

Prof. I. LUPĂȘ.

Scurtă privire retrospectivă

asupra operațiunilor din trecutul Băncii „Albina” din Sibiu

„Albina” care este totodată cea mai veche instituție românească de credit și de economii din Țară, a fost înființată la 14 Martie 1872, cu sediul în orașul Sibiu, sub formă de societate anonimă pe acțiuni. Inițiatorul acestei bănci a fost învățătorul și publicistul *Visarion Roman*, născut la 5 Iulie 1833 în comuna Seuca jud. Târnava-Mică, om cu pronunțat spirit constructiv, energetic și circumspect.

Cei care l-au înțeles și ajutat pe inițiator, fondatorii societății, au fost: Dr. Alexandru Mocioni, mare proprietar, Pavel Dunca de M. Sajo, consilier gubernial în pensie, Iacob Bologa, consilier aulic în pensie, Antoniu Mocioni, mare proprietar, Timotei Cipariu, vicar mitropolitan și vice-președinte al Academiei Române, David Baron Ursu de Margine, colonel în pensie și

Ioan Hannia, protopresbiter, director al Seminarului ortodoxă din Sibiu.

Scurt timp după începutul activității, la 1 August 1882, s'a înființat prima filială în Brașov, mulțumită stăruințelor desfășurate de către populația românească din acest vechiu centru comercial. Tot în felul acesta a fost creată la 1909 filiala din Lugoj prin fuzionarea băncii bănățene „Lugojana” cu „Albina”. Celelalte filiale au fost înființate după cum au cerut necesitățile economice locale: Târnăveni 1908, Mediaș 1909, Tg.-Mureș 1910, Cluj 1920, București 1921, Timișoara 1921 și Arad 1946.

La data înființării sale „Albina” avea un capital de fl. 300.000.— a cărui majorare s'a făcut în felul următor:

La 27 Martie	1895	dela fl.	300.000.—	la fl.	600.000.—
„ 23 „	1907	„ „	600.000.—	„ Cor.	2.400.000.—
„ 27 „	1909	„ Cor.	2.400.000.—	„ „	3.000.000.—
„ 23 „	1912	„ „	3.000.000.—	„ „	6.000.000.—
„ 10 Mai	1919	„ „	6.000.000.—	„ „	20.000.000.—
„ 23 Noembrie	1921	„ „	20.000.000.—	„ Lei	25.000.000.—
„ 21 „	1925	„ Lei	25.000.000.—	„ „	50.000.000.—
„ 9 „	1929	„ „	50.000.000.—	„ „	100.000.000.—
„ 30 Septembrie	1942	„ „	100.000.000.—	„ „	150.000.000.—
„ 31 Martie	1945	„ „	150.000.000.—	„ „	250.000.000.—
„ 10 „	1946	„ „	250.000.000.—	„ „	500.000.000.—
„ 2 Ianuarie	1947	„ „	500.000.000.—	„ „	1.000.000.000.—

Capitalul inițial a fost subscris de 1098 acționari cu următoarea repartitie pe profesii: 60 comercianți, 52 industriași, 41 avocați, 38 învățători, 140 preoți și alte fețe bisericești, 224 agricultori, 178 funcționari de stat, 365 diverși liberi profesioniști și, în fine, un număr important de comunități bisericești și fonduri. Potrivit situației dela 31 Decembrie 1946 acționarii societății sunt în număr de 2683 cu următoarea repartitie: 52 bănci, 8 întreprinderi

comerciale, 217 biserici, fonduri și fundațiuni, 40 reuniuni și asociațiuni culturale și 2366 diverși acționari. Românii dețin 98,62% din totalul acțiunilor.

Chiar dela început „Albina” s'a îndeletnicit cu felurite operațiuni de bancă. Creditele sub formă de cont-curent s'au acordat numai după înființarea filialei din Brașov. Indicăm aci câteva date bilanțiere, care ilustrează desfășurarea operațiunilor bancare la diferite epoci:

Anul	Capital și Rezerve	Scout Fl.	Debitori Fl.	Total Fl.	Depuneri Fl.	Creditori Fl.	Reescont Fl.	Total Fl.	Total bilanț Fl.
1872/3	304.420	330.447	10 383	340 800	70 67	10 843	217.353	298.363	454.700
1882	333.323	775.984	926.933	1.702.917	1.176.660	78.900	—	1.255.500	2.281.064
1897	951.242	3.698.791	4.250.889	7.949.680	5.502.555	307.970	418.812	6.229.337	9.704.225
	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei
1922	38 715 085	57 774.731	251 205 020	308 979 751	212. 02 330	58.801.927	37.755 000	303 659.257	357.287.752
1945	392.331.239	1.690.193 617	5.697.254 173	7 387 449 790	2 543 203 245	2 875.911 039	3 232.336 190	8 651 450.474	9.226 670.804
1946	865 552 515	11 941.132 262	24.035 041.492	35 976 173 754	10 377 062.501	7 826.917 919	27 501.285 000	45 715 265 420	47.113.6 7 235

„Albina” a căutat să se razime în primul rând pe forțele ei proprii. A ținut să apeleze la ajutor străin cât mai rar, făcând cu moderațiune uz de reescont. Au fost ani când în

bilanț nu a apărut poziția „Angajamente de reescont”. Dela înființare și până la 1930, cea mai mare sumă la acest post se ivește în bilanțul pe anul 1929, adică Lei 99.422.142.—

58% din capital plus rezerve, sau 7% din totalul plasamentelor. Conversiunea datoriilor agricole și urbane, care a produs o gravă perturbațiune în viața economică-financiară a Țării, a făcut să se resimtă trebuința de reescont într-o măsură mai mare.

Necesitățile de numerar și de credit, mereu accentuate din cauza deprecierei continue a semnelor monetare, au determinat „Albina” să apeleze mai des la Institutul de emisiune, ceea ce se poate ușor deduce din datele contabilității, unde se află la postul respectiv suma de Lei 99.064.000.— în anul 1944 și Lei 3.232.336.190.— în anul 1945. Bilanțul pe anul 1946 arată la angajamentele de reescont suma de Lei 27.501.285.000.—.

În trecut s'a făcut mai puțin uz de reescont pentru motivul, că principala sursă de fonduri o constituiau depunerile spre fructificare, mult timp postul cu suma cea mai importantă în bilanț. Bunul renume ce a reușit să și-l creeze instituția, prin felul său de a lucra, a făcut să se bucure încă din primii ani ai activității sale de largă și statornică încredere din partea populațiunii românești din ținuturile de dincoace de Carpați și chiar a unei părți din a celei de alt neam. Acest factor de ordin moral a contribuit în primul rând să sporească în mod neobișnuit depunerile spre fructificare. Acest fel de operațiuni a avut până în anul 1930 o dezvoltare ascendentă, când arată suma de Lei 1.363.805.934.— ceea ce înseamnă aproape de 8-ori capitalul social plus rezervele, sau un total ceva mai mic decât al plasamentelor. În cea mai mare parte a lor depunerile se constituiau pe termen. Astfel banca putea să facă în siguranță plasamente chiar pe termene mai lungi, în special din cele garantate cu ipotecă. Dovada acestei siguranțe la depuneri, ca și la plasamente o atestă numerarul din cassa și disponibilul la alte bănci, care până în preajma celui dintâi războiu mondial figurau în bilanț cu sume neînsemnate.

Criza economică ce a cuprins în 1929 lumea întreagă, a fost dureros resimțită și în țara noastră, anihilând consecințele favorabile ce în împrejurări normale ar fi putut rezulta pe urma stabilizării din 1927. Ea a contribuit să actualizeze și să generalizeze pe plan intern chestiunea conversiunii datoriilor agricole și urbane. Împreună au contribuit la sdruncinarea completă a creditului în România, la sdruncinarea încrederii în lumea deponenților și la lipsa de securitate în privința plasamentelor. Depunerile spre fructificare, anemiate pe urma conversiunii, au sporit apoi în măsură mult redusă cele noi constituindu-se mai toate la ve-

dere, deci cu minimă stabilitate. Prin faptul că mijloacele lichide trebuiau simțitor sporite, s'a impus necesitatea de a coborî nivelul plasamentelor. Fondurile importante, procurate altădată prin depunerile spre fructificare, au trebuit puse băncii la dispoziție din partea Institutului de emisiune.

Plasamentele în timpul celor trei sferturi de veac de activitate, arată și ele o dezvoltare ascendentă cu excepția anilor primului războiu mondial ca și în epoca după conversiune, când viața economică-financiară a Țării a rămas mult slăbită.

Epoca ce a urmat din 1939 și până în timpul de față, se caracterizează în ce privește comerțul de bancă, prin împrumuturi cu un spor de cifre din an în an mai impresionant.

Partea principală a plasamentelor este cuprinsă în „debitori” cari se compun din împrumuturi acoperite cu ipotecă, titluri, mărfuri, cesiuni și alte garanții. Portofoliului comercial i s'a dat totdeauna o importanță deosebită.

Din anul 1934 înainte în bilanțul anual al „Albinei” a apărut un nou cont „Participațiuni”.

În epoca de inflație monetară ce a urmat după războiul din 1914—1918, conducătorii instituției, credincioși tradiției de a nu se aventura în afaceri comerciale, au ținut să se limiteze numai la operațiuni strict bancare. În timpurile mai recente s'a înțeles totuși, că sprijinul și controlul Băncii este necesar la anume societăți industriale și comerciale, cu cari se află de mai multă vreme în strânse legături de afaceri. Între aceste societăți, cari azi au devenit *afiliatele* „Albinei” pot fi enumerate: Intrepozitele Albina și „Aquila Română” din Cluj, Hotel Esplanade S. A. și Imobiliara Muntenia S. A. din București, „Progres”, industrie de ață s. a. și „Alba” s. a. de import-export și „Carlton” S. A. de hoteluri din Timișoara și Comerțul Imobiliar S. A. Sibiu. Mai sunt câteva societăți bancare și industriale, la cari „Albina” deține un important număr de acțiuni.

În cursul celor trei sferturi de veac de existență „Albina” și-a încheiat totdeauna bilanțul cu beneficiu. La capitalul de fl. 300.000.— cel mai mare beneficiu a fost de fl. 121.668.— în anul 1894, la capitalul de Cor. 1.200.000.— a fost în 1906 un beneficiu de Cor. 266.634.—, iar beneficiul anului 1918 reprezintă ceva mai mult de 10% din capitalul social. În epoca dela 1920 până în prezent beneficiul cel mai mare l-a dat anul 1928, aproximativ 50% din capitalul social de Lei 50.000.000.—.

Cea mai mare dividendă distribuită de „Albina” a fost de 24% (1926—1928), iar cea

mai mică de 3% (1935). În anii 1932—1934 nu s'a dat dividendă.

„Albina“ a distribuit din beneficiul anual sume importante pentru scopuri culturale, economice și filantropice. După primul ei exercițiu a alocat suma de fl. 433.—. Față de beneficiile realizate sumele cele mai mari destinate operilor de binefacere au fost distribuite în anii 1925—1930: Lei 1.650.000.— Lei 2.100.000.— corespunzând beneficiilor de Lei 20.635.000.— Lei 39.544.000.—. În anul 1946 „Albina“ a plătit ajutoare în scopuri culturale și de binefacere în sumă totală de Lei 17.889.500.—.

Banca „Albina“ și-a început activitatea la 1872 cu 1 director, 1 contabil, 1 cassier și 1 funcționar. După 25 de ani, adică la 1897, corpul funcționarilor ei se compunea la Centrală și la filiala Brașov din 1 director executiv, 28 funcționari, 10 practicanți și 1 diurnist la serviciile de bancă, 6 avocați și practicanți la serviciul Contencios, precum și 6 oameni de serviciu. Până la 1922 numărul funcționarilor a sporit la 150, iar în prezent „Albina“ are: 1 director general, 1 director executiv, 165 funcționari și 28 oameni de serviciu, adică în total 195 angajați la toate sediile.

În anul 1880 s'au pus bazele unui Fond de pensii pentru personalul Băncii, alocându-i-se suma de fl. 1.000.— din beneficiul aceluiași an. Apoi, an de an, acest fond a fost dotat și sporit din beneficiile anuale ale Băncii. La 31 Decembrie 1946 acest fond arată suma totală de Lei 63.194.794.—. Tot la această dată „Albina“ a avut un număr de 80 pensionari, cari în cursul anului expirat au primit pensii și ajutoare în sumă de Lei 146.214.768.—.

În ce privește personalul, credem că merită să fie relevat faptul, că 18 dintre funcționari și oamenii de serviciu angajați în anul 1920, au împlinit în anul 1945 un sfert de veac de activitate în serviciul Băncii „Albina“.

Bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1875 avea în activ la Imobile suma de fl. 21.550.— reprezentând prețul și cheltuielile cu achiziționarea celei dintâi case a Băncii.

La 31 Decembrie 1946 la același post arată bilanțul un activ de Lei 307.600.394.— sumă care de sigur nu reprezintă valoarea reală a tuturor clădirilor devenite proprietatea „Albinei“.

Cu excepția Municipiului Arad — unde numai recent s'a putut înființa filiala Băncii „Albina“, — aceasta posedă în fiecare localitate, unde are sediu, cel puțin câte un imobil.

Din cauza spațiului restrâns, ne mărginim a menționa aici, că localul sediului București a fost reconstruit în întregime, după ce a suferit grave avarii de pe urma bombardamentelor aeriene din ultimul războiu, în condițiuni cari au putut împăca estetica prin aspectul arhitectonic al clădirii, precum și cerințele de ordin practic întrebunțând cât mai ingenios, util și plăcut spațiul interior.

O a doua clădire modernă construită în 1940—1941 este aceea, în care funcționează sediul Timișoara. Și aceasta se impune prin armonia liniilor, dar mai mult prin calitatea materialelor și eleganța interiorului.

La fel de impresionant este aspectul clădirii din fața gării Cluj, clădire avariata prin bombardarea din cursul războiului aerian și reconstruită fără întârziere, în condițiuni deplin satisfăcătoare, proprietatea Societății afiliate Intrepozitele Albina Cluj.

I. N. BRATU.

„Albina“ - 1947

*Cu roiul harnic de albine,
La muncă noi pornim în zori,
În piept cu dorul de mai bine,
Ai propășirei vestitori.*

*Cu stăruință și 'n tăcere,
În aur lutul am schimbat,
Sporind izvorul de putere,
La vieață neamul am chemat.*

*Prin noi s'a ridicat mândria,
Pe vechiul Daciei pământ,
Biruitoare bărbăția
Al suferinței lanț a frânt.*

*Lumina soarelui curată
În suflete pătrunde iar,
Virtutea roadele-și arată
Frăției închinând altar.*

*'Nainte fraților, 'nainte
Pe drumul vechilor eroi,
Luptăm sub steagul muncii sfinte
Și Dumnezeu este cu noi!...*

I. U. SORTU